

Værd at opleve

- 1 Langsande** er et stort åben areal, som fra udsigtspunktet mod sydøst går fra tør klithede, våd klitmose og ender med en lille sø. Du kan være heldig at opleve traner og krondyr her.
- 2 Tved Kirke** er en gammel romansk kirke, formentlig fra 1100-tallet. Kirken har tidligere ligget omgivet af landsbyen, men sandflugten har fordrevet sognets beboere, således at alle husene nu ligger øst for landevejen. I kirken findes kalkmalerier fra årene 1100-1500. Det største viser Edens Have i Tved. Adam og Eva står i et klitlandskab, og Adam har netop plukket et æble fra det eneste træ i miles omkreds.
- 3 Batteri "Hanstholm I"** er et af de bedst bevarede tyske kystbatterier i Danmark. Stillingen rummede under krigen fire 17 cm-skibskanoner, og der findes i området mange spor fra 2. Verdenskrig. Batteristillingen er i dag et friluftsmuseum, og de fleste bunkere er tilgængelige.
- 4 Isbjerg** er det højeste punkt i Hanstholm Vildtreservat og byder fra 56 meter over havet på en flot udsigt over den sydlige del af reservatet inklusiv Nors Sø.
- 5 Udsigten over de dybe søer** fås ikke bedre end fra udsigtstårnet i den midterste del af Tved Plantage. Her kan du fascineres af udsigten over de dybe søer i den centrale del af Hanstholm Vildtreservat Sokland, Blegsø og Hykær, og her er der god mulighed for at opleve traner.
- 6 Sårup** er et udsigtstårn, som står i den nordlige del af Tved Klitplantage. Det er det helt rigtige sted at stå, hvis du ønsker at opleve nogle af Hanstholm Vildtreservats 500 krondyr. Herfra kan du være heldig at se kæmpeflokke bevæge sig over heden. Der er også en flot udsigt fra Sårup-skrænten.

Udsigtspunkter og -tårne med særligt gode muligheder for at opleve dyr og fugle er vist på kortet. Medbring gerne en god kikkert og giv dig god tid til at spotte dyrene.

Velkommen til Hanstholm Vildtreservat og Tved Klitplantage

Tved Klitplantage og Hanstholm Vildtreservat er den allernordligste del af Nationalpark Thy. Området repræsenterer på smukkeste vis alle de natur- og landskabstyper, som forekommer i nationalparken.

Der kører busser mellem Thisted og Hanstholm. Se rejseplanen.dk for mere information.

Du må cykle på veje og stier, som er egnet til en almindelig cykel. Du må ikke cykle i skovbunden eller på skrænterne.

Du må ride på grusvejene i midter- eller siderabatten. Det ikke er tilladt at ride i Hanstholm Vildtreservat.

Din hund er velkommen i Tved Klitplantage og skal altid føres i snor. Se særlige regler for reservatet på kortsiden.

På Peter Odgaards Plads ved Sårup er bålhytte, primitiv overnatningsplads med to små shelters og en lejrplads med en gruppeshelter. Pladsen er frit til rådighed.

Lejrplads kan reserveres af grupper via udinaturen.dk. Pladsen har multitoilet, vandhane og brænde.

Der findes to bål- og grillpladser mellem Bagsø og Nors Sø, samt i den østlige del af Tved Plantage.

I Bagsø må du fiske med gyldigt fisketegn. Til Nors Sø skal du have fiskekort, som bl.a. kan købes hos Naturstyrelsen Thy.

Der er en sti for bevægelseshæmmede fra p-pladsen ved Sårup til udsigtsplatform i plantagens nordlige kant. Der er endvidere fiskeplatform for bevægelseshæmmede ved Bagsø.

Se hele den digitale naturguide på nst.dk/hanstholm-vildtreservat. Find inspiration på udinaturen.dk – Danmarks guide til oplevelser i naturen.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

www.naturstyrelsen.dk
Tlf. 72 54 30 00

Hanstholm Vildtreservat
og Tved Klitplantage

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Hanstholm Vildtreservat og Tved Klitplantage

051.2021. Grafisk tilrettelægning og kort: Parabole. Fotos: Naturstyrelsen. Tryk: Bording. Danmark A/S

Et fantastisk fristed for vilde planter og dyr

Med et areal på næsten 40 km² er Hanstholm Vildtreservat den største samlede klithede i Danmark. Landskabet er en mosaik af store flade sletter - de såkaldte afblæsningsflader - og vældige klitformationer. På fladerne er der mange lavvandede søer, som ofte tørrer ud om sommeren. Området rummer også flere karstsøer, der ligger på kalkbund og får hovedparten af vandtilførslen via sprækker i kalken.

Beskrivelsen af landskabet starter med den store nabo i vest. Vesterhavet har gennem århundreder givet føden til befolkningen, men har ofte taget sig betalt med menneskeliv. Det er også havet, som med tusindvis af daglige bølgeslag har leveret det sand, som med vindens hjælp fordrev folk og fæ, dækkede frugtbar landbrugsjord og skabte de spektakulære klitformationer.

Hovedparten af Hanstholm Vildtreservat ligger på hævet havbund, og først 3-4 km fra havet møder du stenalderhavets kystskrænter.

Dyrelivet

Hanstholm Vildtreservat er yngleområde for traner, tinksmede og flere andre vadefugle som rødben, vibe og dobbeltbekkasin. Tinksmeden i reservatet udgør en stor del af den samlede danske bestand.

Fiskeørn og havørn ses regelmæssigt, mens kongeørnen er en lidt sjældnere gæst. Om efteråret raster tusindvis af grågæs, sædgæs og kortnæbbede gæs. I frostfrie vintre raster ferskvandsdykænder og pibe- og sangsvane i reservatets søer. Mosehornuglen yngler også i reservatet i gode museår. I reservatet kan også opleves rådyr, ræv og odder samt en stor bestand af krondyr, som finder føde i klitheden. Dyrene er på den måde med til at øge biodiversiteten i området, fordi de spiser en del af den dominerende bevoksning og giver plads til andre plantearter.

I Tved Klitplantage findes både rådyr, dådyr og en stor bestand af krondyr, som veksler med Hanstholmreservatet. Natravnen ses i skumringen først på sommeren på parringsflugt i skovens lysninger, og i de senere år har et par store hornugler ynglet i den nordlige del af plantagen.

Klitplantagen

Tilplantningen af Tved Klitplantage begyndte i 1902. I starten plantede man den hårdføre bjergfyr, der kunne modstå storm og frost og skabte det skovklima, som med tiden gav gunstige vilkår for andre og mere produktive træarter.

Plantagen er varieret med både nåletræer og en smuk og frodig løvskov. Området kendes som en meget fin svampe-lokalitet. Især kantareller og rørhatte findes i gode år i store mængder, men du finder også mange sjældnere arter.

Kulturhistoriske spor

Til hver af de gårde, som lå inde i baglandet mod øst, hørte en klitlod, og klitheden blev i gamle dage mest brugt til græsning, høst af hø og lyng til foder samt gravning af tørv til brændsel. Derfor er der kun få spor af bebyggelse i området. Der findes dog tomter af gårde og huse ved Savbjerg samt mellem Isbjerg og Blegsø.

Ved Søndre og Nordre Skovhus er der rester af forsøgsplantninger, som blev anlagt i årene 1816-20. Trods deres høje alder består de af kun mandshøje krat af rødgran, ædelgran, birk og lærk. Begge steder blev der opført små boliger til de klitløbere, som stod for anlæg og opsyn. Forsøgene blev opgivet allerede efter 20 år, men i hvert fald Søndre Skovhus var beboet indtil omkring år 1900.

Nationalpark Thy
www.nationalparkthy.dk